

هامون؛ دریاچه‌ای برمدار بحران

تورج فتحی*

شکل- نقشه حوضه آبریز رودخانه هیرمند (متمم) که از رشته‌کوه‌های هندوکش سرچشمه می‌گیرد و در دشت سیستان به دریاچه هامون می‌ریزد. میانگین بارندگی سالانه در منطقه سیستان حدود ۱۰۰ میلی‌متر و چهار برابر کمتر از میانگین بارندگی کشور است. این در حالی است که حجم تبخیر در آنه در منطقه سیستان به نزدیک چهار متر در سال می‌رسد. در نتیجه با توجه به میزان کم بارندگی و حجم بالای تبخیر، تنها عامل اصلی ایجاد تمدن، زراعتی و ایجاد اقتصاد پولی در منطقه دشت سیستان، وجود رودخانه هیرمند و دریاچه هامون است. روش‌های زیست‌بومی^۱ آن است. محیط زیست

گذشته از آن
و باستانی
برای مردم
و میرمند و
منیع تأمین آن
می شود. دریا
نظر جنبه‌ها
زیست بومی
آن به منزله
اجتماعی-ای
سیستان

همون و هيرمند در آبياري محصولات کشاورزي
يکي نمونه‌هاي بارز عوامل مؤثر در اقتصاد
اورزي در سيستان است.

**بخچه حقايق رودخانه هيرمند در معادلات
سياسي ايران و افغانستان:**

حکومت مرکزی ایران در دوره قاجاریه و در سال ۱۲ شمسى به علت ناآرامی‌ها و شورش‌های دادشده در منطقه هرات و اعلان جنگ و دخالت انگلستان، قشون خود را به منطقه اعزام کرد. در وقت ایران حاضر به صلح شد و در نهایت دو ت ایران و انگلستان با میانجیگری دولت فرانسه مارس ۱۸۵۷ با امضای معاهده‌ای استقلال هرات ایران پذیرفتند.

ستان پوش برد و بخش‌هایی از دلتای رودخانه
میت گلدشمیت (۱۸۷۳): حاکم کابل دوست

مند از تصرف کرد. در بازپس گیری مناطق از سوی
ران، امیر کابل درخواست کرد دولت انگلستان
کنند. ژنرال سر فردرک گلداسمیت (در
۱۸) مامور شد برای تعیین مرز و طرف اقدام کرد
حکمت او سیستم را به بخش سیستان دورتی
برونی تقسیم شد. بخش بزرگتر به افغانستان و
شش کوچکتر به ایران تعلق گرفت و با قراردادن
افغانستان در شعبه اصلی هیرمند، افغانستان را
از دشت را از آب محروم کند. داوری
نکردیم گلداسمیت براساس تعیین خش مرزی بود.
دربار تقسیم آب چنین حکم کرد که: به هیچ وجه
سد عملیاتی بین دو دولت صورت گیرد که به مقدار

تاریخی
ها مومن
و ایران،
مومن تنها
ن محسوب
بیشتر از
محیطی و
د و جریان
ان حیات
منطقه
ست

۶۲ درصد و از سوی افغانستان ۱۶ درصد به به‌صورت جریان‌های آب بلااستفاده وارد به هامون شود. با توجه به اینکه مک‌ماهن منطقه‌ای انحرافی کاملاً خرابه قبایله بیشتری افغانستان داد، حکمیت وی اعتراض ایران را به همراه داشت و سهم ایران عملاً از ۶۲ درصد به ۵۰ درصد کاهش یافت. مک‌ماهن در رای خود بازمه دودیت بیشتری برای ایران قائل شد و سهم ایران به محل بند کام‌خان به یک‌سوم میزان قبلی شده داد که در این حکمیت ایران مردم سیستان دیده گرفته شد.

روداد ۱۳۱۷ شمسی: پذیرفتن حکمیت مک‌ماه
سوی ایران و پیگیری‌های بعدی سبب انعقاد
رودادی بین دو کشور در سال ۱۳۱۷ شد که به موجب
سه‌م آب دو طرف از محل بند انحرافی کمال‌خان
ف به نصف شد و دولت افغانستان متعهد شد تا

انهار و بندهای انحرافی جدیدی از محل این بند ایجاد نکند. مجلس ایران توافق را تصویب، اما مجلس افغانستان از تصویب آن خودداری کرد و در نتیجه همچنان این اختلاف باقی ماند.

کمیسیون بی طرف (۱۳۲۶): در سال ۱۳۲۶ با پیگیری ایران از طریق شورای امنیت سازمان ملل و این بار با میانجیگری دولت آمریکا، کمیسیونی متشکل از سه نفر از متخصصان از اتباع دولت‌های بی طرف دیگر با موافقت دولت‌های ایران و افغانستان اقدام به بازدید از تمام مسیر رودخانه از بالادست تا پایین دست کردند.

ماهوریت کمیسیون سه نفره بررسی وضعیت موجود دوخانه، تقسیم آب و توزیع آن بین دو دولت بود. نتیجه رای آن کمیسیون این بود که مصرف آب سیستان بر ماساری که در آینده ایجاد می شود، مقدم است. دولت افغانستان نباید اقدامی انجام دهد که موجب کم شدن آب دوخانه در پایین دست شود و در زمان های یخ سهم هر طرف کاهش یابد و این بار هم رای کمیسیون را ظرف کفایت.

۱۳ شهری: در این سال خشک سالی زلزله، افغانستان به وجود آمد. که خسارت های به هر دو کشور وارد کرد. دولت افغانستان کمک های زیادی دریافت کرد و این امر باعث را بر بررسی دوباره وضعیت رودخانه هیرمند، فاجع بازبینی دوباره از وضعیت کمی و کیفی رودخانه و به طرف صورت گرفت و قراردادی با عنوان قرارداد ۱۳۵۱ به امضاء رسید. مفاد این معاهده شامل ۱۲ ماده است و به سوم و پنجم آن عبارتند از:

موضوع مقدار آبی که افغانستان از رود هیرمند، معمول آبی به ایران تحویل می دهد، حدود معمول بر پایه آب.

دهای سال معمول آبی یا پرآبی، مقادیر آب هیرمند در بستر این رود از طرف به ایران تحویل داده می شود. استان متعهد می شود اقدامی نکند که ایران خود از آب رود هیرمند محدود کند. جام براساس این معاهده حقایق ایران از هیرمند، ۲۶ مترمکعب بر ثانیه و حدود ۸۲۰ مکعب در سال تعیین شد.

طالبان و حقایق هیرمند

لی‌های شدیدی در چهار سال بر منطقه بوده است؛ به‌طوری‌که در اواخر سال ۱۳۸۰ قطع کامل حقایق ایران شد و در سال ۱۳۸۱ میلیون مترمکعب و در سال ۱۳۸۲ حدود ۴۸ میلیون مترمکعب حقایق را شد. باعث خرابی کامل دریاچه هامون شد. بنابراین به دلایل سیاسی اقدام به ایجاد بندهای متعددی در پایین‌دست سدهای جیکی و رود هیند نکر و در سال ۱۳۸۰-۱۳۸۱ جریان

به طور کامل به سوی ایران قطع شد که با
ایران همراه بود؛ اما این اعتراضات موجب حل
در زمان حکومت دولت موقت افغانستان و
جمهوری کرزی فقط به مدت چهار روز قحطیه
شد؛ اما مجدداً این جریان اندک آب قطع شد و
در دریاچه هامون احیا شود.

ادامه در صفحه ۱۷

کمیته‌هایی برای کالاهای وطنی

شرق: هفته آخر شهروید است و هنوز کمپین‌های خریدن یا ناخریدن کالا‌های داخلی، داغ داغ؛ حالا در کنار کمپین «۵۰۰۰ نفر دوست داشتنی وطنی» و کمپین «خودرو خرید، به ابتکار یک هنرمند خوزستانی، کمپین خرید کالی و طنی همه را هافاده، آن‌هم نه برای خودرو بلکه برای لوازم‌تزیینی، حسن نسیمی در اینستاگرام بود مردم را دعوت کرده در آستانه سال نو تحصیلی، بجای خرید لوازم‌التحریر خارجی، لوازم‌التحریر ایرانی خرید تا با این کار به ۱۰۰ میلیون دانش‌آموز که طور متوسط هرکدام ۲۰ هزار تومان خرید مدرسه می‌فروشد، ۴۰۰ میلیارد ارزش از کشور خارج نشود. انتخاب کمپینی این چنینی حاکایت از آن دارد که ایرانی‌ها فقط به دنبال تحریم‌کردن نیستند، بلکه به‌صدا با کمپین پرطرفدار «۵۰۰۰ نفر دوست داشتنی وطنی»، به‌دنبال اشتغال‌زایی و جلوگیری از خروج ارز از کشور نیز هستند؛ اما چندی‌ها است که کمپین «۵۰۰۰ نفر دوست داشتنی وطنی» در شبکه‌های مجازی به جای خود را آغاز کرده و مخاطبان، با انتخاب محصولات موردتایید خود از میان برندهای ایرانی، به اخوان این کمپین پاسخ می‌دهند...

چند هفته پیش هم هشتکی دیگر در همین بینه با یک سؤال ساده آغاز شد؛ اینکه کدام نهادهای ایرانی را دوست دارید؟ این سئوال به دنبال پاسخ‌های متنوع بر همین منوال بود. هشتکی که یکی از خبرنگاران اقتصادی در آن از کاربران نواسته بود پنج برند یا کالای ایرانی مطلوب خود نام ببرند. پاسخ‌ها به این پرسش ساده به‌قدری تنوع و دارای اشتراکات فراوان بود که نشان می‌دهد برخلاف تصور رایج، ایران به تامل زیادی در استفاده از محصولات داخلی داشته و دارند و اگر از محصولاتی داخلی راضی باشند آن را با هیچ کالای خارجی‌ای عوض نمی‌کنند. در میان مشترکات پرست‌های منتشرشده از سوی کاربران، «چرم ایرانی» با برندهای مختلف یکی از گزینه‌های فرارگیر است. پس از آن محصولات آرایشی و بهداشتی نیز به نظر می‌رسد در میان خنماها و مطلوبت‌های بیشتری برخوردارند و البته بعضی از محصولات استوریزه یک شرکت تولید لبنی، جالب اما بجاست که نام دو تولیدکننده خودرو داخلی در فهرست‌ها به چشم نمی‌خورد و کاربران هیچ تک با موسسه بیمه‌دار به عنوان برند انتخاب کرده بودند. نکته دیگری داشتند. نقد نگر دیگر این خواهان‌ها انتخاب کرده‌اند. نقد نگر دیگر این خواهان‌ها، تمایل کاربران ایرانی ساکن در خارج کشور است که به نظر می‌رسد حتی در آن‌سوی دنیا، هنوز برخی از محصولات ایرانی را خریداری و مصرف می‌کنند و این موضوع مؤید این نکته است که تمایل به مصرف کالای ایرانی، فارغ از تبلیغات سطحی، در عمق فرهنگ ایرانی وجود دارد اگرچه دوره‌هایی با چالش‌هایی نیز مواجه شده است. بدین شش سال از راهپیمایی کارگران در روز کارگر می‌گذرد؛ روزی که آنها در خیابان طالقانی تهران، صدای مردم خواسته‌اند تا بخیرند جنس چینی، کارکردن و تولید ایرانی حمایت کنند. در آن کارزار، در کنار جنس چینی، دمار از روزگار محصولات ایرانی درآورده بود اما حالا به نظر می‌رسد که آن روابط چون کاوسی پشت‌سر گذاشته شده و در افق شرو، مردم خواهان استفاده از محصولات تولید داخل هستند یا این شرط که کیفیت افزایش پیدا کند به همان‌شان نیز دستموش افزوده نشود.

فارغ از همه اینها، یادآوری برندهای دوست‌داشتنی تولید داخل، نکوداشت تولیدکنندگان، رگ‌ران و پیشه‌ورانی است که روزگاری با ورود نس‌های قاچاق و واردات بی‌رویه، از چرخه اقتصاد شور‌کنار گذاشته شدند.

جدول ۲۳۵۸ ■ طراح: بیژن گورانی

فقہی:

۱- دهقان- بایکوت- شکافتن قیر- ۲- سوارکار ماهار
۳- زرش زرمی کراهی- ۳- چرخه- ساز ضربی
۴- فرش راجی- مربوط به اداره- صفیات داخلی
۵- زنامه ۵- شب آبروگیری- سرگردان و سرگردان-
شکایت مداوم ۶- کردگردان- دهان- میوه‌ای شیرین
۷- آبدار- نوعی اسباب‌بازی ۷- دیرینگی- مخفیانه-
۸- ساز سبزه‌های خوراکی- مطر- عهد و
پاک ۹- غیرنمند ۱۰- اشتباهه- پند و نصیحت اخلاقی-
حالات غیرعادی تهران ۱۱- ستون دین است- نوعی
غزال- سنگ- دشنام‌دادن ۱۱- الغیای موسیقی-
صدای هندو- براق‌کننده- کفش ۱۲- درخت جوان-
۱۳- متوجه بودن را- معذورت- مخالفت‌کردن
۱۴- ماجرا هون را از- غریو- کناره ۱۴- موج کوتاه
۱۵- دیوبند- ترک دنیا و عبادت برای آموزش گناهان ۱۵-
سیار شکمو- کافی- گاری.

لمودی:

کتیبه باستانی استان کرمانشاه- آمادکردن
 غذا برای خوردن- شدیدترین مرحله بیماری
 محکم و استوار- به پایان افتادن- زادوللا
 سرزن ۳- حدایت آبهای زیرزمینی به بیرون از
 نقطه مورد نظر- خرامنده- از اعداد دورقمی
 شکستگی های طبقات رسوبی زمین- صدمه-
 راقب ۵- امر به رفتن دارد ابزار و وسایل- واحد
 اندازه گیری طول برابر با ۱۶۰ متر- از اندام گفتاری
 مردان خدا- درخواست- همراه افاده ۵
 سوسی مدب- نویسن- درختی که بریز و ریز

راه‌سازی- سرمایه‌گذاری است ۱۳- نوزاد-
نیروی - سردار دلیر اشکانی که کراسوس رومی را
شکست داد ۱۴- همیشه جنبه‌های منفی قضایا را در
نظر می‌گیرد- تجمعی- توبه‌کننده ۱۵- ضربه شدید
روانی- بن بچه‌ی- خواهران نویسنده انگلیسی-
سرمربی تیم فوتبال استقلال تهران ۹- خلاص و
جات- زیرک و باهوش- قطعه کوچکی از هر چیز ۱۰-
با... آشنا سخن آشنا بگو- اما ۱۱- نوزده‌ده ۱۲- نقشه
کلیفی- از فرزندان حضرت یعقوب(ع)- سنجش-
فره‌مراهی ۱۳- کفش و رزق- از ماشین‌آلات

[illegible]

	1	3				8		
			8			7	2	
8		2	1		4			
5		4	3			9		
1				9			3	4
	2				7	5		6
6	9						5	
			9			6		
2	7	8						

9				2	1			5
					4			6
6		2	3		8			5
	7		1	8			5	
2		5	9		6	4		
3				5		6		8
	2	7	8	4				
		3			5	1		7
		4	7	1				

حل سودو کورسجست

۷	۳	۴	۱	۵	۶	۲	۸
۶	۲	۵	۷	۳	۹	۴	۱
۴	۱	۸	۲	۶	۵	۳	۹
۱	۶	۲	۹	۸	۳	۷	۴
۵	۳	۸	۲	۴	۷	۹	۶
۷	۹	۶	۵	۱	۲	۸	۳
۳	۸	۶	۵	۷	۲	۱	۹
۳	۱	۷	۳	۹	۴	۸	۵
۴	۵	۹	۱	۶	۸	۳	۷

حل سودوکو ۱۳۵۴

۸	۴	۹	۵	۶	۱	۳	۷
۵	۱	۲	۳	۷	۹	۴	۸
۹	۳	۶	۲	۱	۸	۵	۷
۳	۲	۷	۵	۴	۹	۸	۱
۸	۶	۵	۷	۲	۱	۳	۴
۱	۴	۹	۸	۶	۳	۷	۵
۴	۷	۱	۶	۹	۲	۸	۵
۶	۹	۳	۴	۸	۵	۲	۱
۷	۵	۸	۱	۳	۷	۴	۹

جدول ۲۳۵۷

۱۵	۱۴	۱۳	۱۲	۱۱	۱۰	۹	۸	۷	۶	۵	۴	۳	۲	۱
ا	ب	پ	ت	ث	ج	چ	ح	خ	د	ذ	ر	ز	س	ش
ق	ک	گ	ل	ل	م	م	ن	و	و	و	و	و	و	و
ف	پ	پ	ر	ر	ر	ر	ر	ر	ر	ر	ر	ر	ر	ر
ا	ب	پ	ت	ث	ج	چ	ح	خ	د	ذ	ر	ز	س	ش
ق	ک	گ	ل	ل	م	م	ن	و	و	و	و	و	و	و
ف	پ	پ	ر	ر	ر	ر	ر	ر	ر	ر	ر	ر	ر	ر
ا	ب	پ	ت	ث	ج	چ	ح	خ	د	ذ	ر	ز	س	ش
ق	ک	گ	ل	ل	م	م	ن	و	و	و	و	و	و	و
ف	پ	پ	ر	ر	ر	ر	ر	ر	ر	ر	ر	ر	ر	ر
ا	ب	پ	ت	ث	ج	چ	ح	خ	د	ذ	ر	ز	س	ش
ق	ک	گ	ل	ل	م	م	ن	و	و	و	و	و	و	و
ف	پ	پ	ر	ر	ر	ر	ر	ر	ر	ر	ر	ر	ر	ر
ا	ب	پ	ت	ث	ج	چ	ح	خ	د	ذ	ر	ز	س	ش
ق	ک	گ	ل	ل	م	م	ن	و	و	و	و	و	و	و
ف	پ	پ	ر	ر	ر	ر	ر	ر	ر	ر	ر	ر	ر	ر
ا	ب	پ	ت	ث	ج	چ	ح	خ	د	ذ	ر	ز	س	ش
ق	ک	گ	ل	ل	م	م	ن	و	و	و	و	و	و	و
ف	پ	پ	ر	ر	ر	ر	ر	ر	ر	ر	ر	ر	ر	ر
ا	ب	پ	ت	ث	ج	چ	ح	خ	د	ذ	ر	ز	س	ش
ق	ک	گ	ل	ل	م	م	ن	و	و	و	و	و	و	و
ف	پ	پ	ر	ر	ر	ر	ر	ر	ر	ر	ر	ر	ر	ر
ا	ب	پ	ت	ث	ج	چ	ح	خ	د	ذ	ر	ز	س	ش
ق	ک	گ	ل	ل	م	م	ن	و	و	و	و	و	و	و
ف	پ	پ	ر	ر	ر	ر	ر	ر	ر	ر	ر	ر	ر	ر
ا	ب	پ	ت	ث	ج	چ	ح	خ	د	ذ	ر	ز	س	ش
ق	ک	گ	ل	ل	م	م	ن	و	و	و	و	و	و	و
ف	پ	پ	ر	ر	ر	ر	ر	ر	ر	ر	ر	ر	ر	ر
ا	ب	پ	ت	ث	ج	چ	ح	خ	د	ذ	ر	ز	س	ش
ق	ک	گ	ل	ل	م	م	ن	و	و	و	و	و	و	و
ف	پ	پ	ر	ر	ر	ر	ر	ر	ر	ر	ر	ر	ر	ر
ا	ب	پ	ت	ث	ج	چ	ح	خ	د	ذ	ر	ز	س	ش
ق	ک	گ	ل	ل	م	م	ن	و	و	و	و	و	و	و
ف	پ	پ	ر	ر	ر	ر	ر	ر	ر	ر	ر	ر	ر	ر
ا	ب	پ	ت	ث	ج	چ	ح	خ	د	ذ	ر	ز	س	ش
ق	ک	گ	ل	ل	م	م	ن	و	و	و	و	و	و	و
ف	پ	پ	ر	ر	ر	ر	ر	ر	ر	ر	ر	ر	ر	ر
ا	ب	پ	ت	ث	ج	چ	ح	خ	د	ذ	ر	ز	س	ش
ق	ک	گ	ل	ل	م	م	ن	و	و	و	و	و	و	و
ف	پ	پ	ر	ر	ر	ر	ر	ر	ر	ر	ر	ر	ر	ر
ا	ب	پ	ت	ث	ج	چ	ح	خ</						

سودو کو سخت ۱۳۵۵

های حل جدول سودوکو:

در هر سطر و ستون باید اعداد یک نوشته شود. بدیهی است که هیچ عددی نباید تکرار شود. هر مربع 3×3 اعداد یک تا ۹ باید شود و در نتیجه هیچ عددی نباید تکرار شود.

سودو کو ۱۳۵۵

سودوکو
سودوکو Sudoku یک واژه ترکیبی ژاپنی به معنای عدد‌های بی تکرار است و امروزه به جدولی از اعداد گفته می‌شود که به عنوان یک مرغرمی رایج در نشریات کشورهای مختلف به چاپ می‌رسد.

جدول ۲۳۵۷